

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL PRITARIMO KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2020 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI

2021 m. balandžio 27 d. Nr. T-IX-631
Varėna

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 8 punktu, Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T-VIII-89 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento“, 200.2 papunkčiu, Varėnos rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Pritarti Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2020 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Savivaldybės meras

Algis Kašėta

Savivaldybės kontrolierius

Gintautas Šakalis
2021-04-27

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2020 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I SKYRIUS IŽANGA

Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) yra atskaitinga Varėnos rajono savivaldybės tarybai (toliau – Savivaldybės taryba), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir Savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka bei terminais, kiekvienais metais Savivaldybės tarybai teikiama veiklos ataskaita. Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklą 2020 metais ir kitus susijusius įvykius.

Tarnybos veiklą iš esmės apsprendžia Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio nuostatos, kurios susijusios su veiklos planavimo procesu, išvadų dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo, garantijų suteikimo ir kt., auditų rezultatų viešinimu ir kitais Tarnybos veiklos aspektais. Kontrolės ir audito tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Varėnos rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) biudžeto. Ataskaitiniu laikotarpiu Tarnyba veiklą vykdė vadovaudamasi nuostatais, kurie buvo patvirtinti 2019 m. lapkričio 26 d. Savivaldybės tarybos sprendimu.

Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba siekia, kad visi Savivaldybės viešojo administravimo subjektai laikytųsi įstatymų, tinkamo ir efektyvaus Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo, kad būtų tobulinama Savivaldybės sektoriaus finansų valdymo sistema.

Tarnybos 2020 metų veikla buvo suplanuota ir vykdoma taip, kad užtikrintų prioritetinių užduočių – išvadų dėl Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir turto valdymo – parengimą ir pateikimą Savivaldybės tarybai.

Tarnybai 2020 metais buvo keliami šie uždaviniai:

1. Parengti ir pateikti Savivaldybės tarybai išvadas:
 - dėl Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio;
 - dėl Savivaldybės 2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio bei biudžeto lėšų ir turto naudojimo.
2. Vykdyti Savivaldybės turto apskaitos, valdymo, naudojimo ir disponavimo juo kontrolę.
3. Vertinti Savivaldybės viešojo administravimo subjektų administracinės veiklos kokybę bei efektyvumą, vidaus kontrolės sistemos patikimumą ir teikti rekomendacijas jai gerinti.
4. Vykdyti prevencines priemones, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų auditų metu nustatyti teisės aktų pažeidimai.

Tarnybos darbo organizavimas, valstybės tarnautojų mokymas ir jų kvalifikacijos tobulinimas priklauso nuo skiriamo finansavimo. Tarnybos veiklai 2020 metais buvo panaudota 68,6 tūkst. Eur. Beveik visą Tarnybos biudžetą – 66,5 tūkst. Eur sudarė darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos.

II SKYRIUS AUDITO KOKYBĖS VALDYMAS IR DARBO ORGANIZAVIMAS

Igyvendinant Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros, Viešojo sektoriaus atskaitomybės, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo išvados parengimui atliktas Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas.

Siekiant užtikrinti atliekamų auditų kokybę, Tarnyboje yra parengtos ir patvirtintos tvarkos bei taisyklės, reglamentuojančios audito procedūras, audito dokumentavimo reikalavimus, audito priežiūros ir kokybės kontrolės nuostatas. Šios tvarkos parengtos vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, Tarptautiniais audito standartais, Valstybinio audito reikalavimais.

2020 metais Tarnyboje vykdyta nuolatinė audito kokybės užtikrinimo procedūrų pakankamumo ir veiksmingumo stebėseną. Kiekvieno darbuotojo atliktos audito procedūros prižiūrėtos ir peržiūrėtos, siekiant nustatyti, ar auditas atliekamas pagal audito planą ir programas, atliktas darbas ir gauti rezultatai tinkamai pateikti darbo dokumentuose, išspręsti ir audito išvadoje bei rekomendacijose pateikti visi svarbūs audito klausimai, pasiekti audito procedūrų tikslai, padarytos išvados ir rekomendacijos atitinka surinktus audito įrodymus.

Siekiant užtikrinti objektyvų ir nešališką atliekamų auditų metu nustatytų dalykų vertinimą ir išvengti galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, planuojant audito veiklas atsižvelgiama į Tarnybos valstybės tarnautojų deklaruotus viešuosius ir privačius interesus, prieš pradėdant auditą pildomas Nešališkumo deklaracijos.

Tarnybai Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytos dvi pareigybės, dirba du darbuotojai. Tarnybos darbuotojai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir atestuoto vidaus auditoriaus vardą, nes specialistams, atliekantiems išorės auditą ir kontrolės funkcijas, keliami ypač aukšti profesiniai ir kvalifikaciniai reikalavimai. Audito darbas reikalauja plataus spektro specialiųjų žinių, praktinių įgūdžių.

Savivaldybės kontrolierius organizuoja Tarnybos darbą, valstybės tarnautojų mokymą ir jų kvalifikacijos tobulinimą, atlieka personalo valdymo funkcijas ir kitas funkcijas, numatytas Vietos savivaldos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

Tarnybos valstybės tarnautojai dalyvavo Savivaldybės tarybos posėdžiuose, rengė ir teikė ataskaitas bei informaciją Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui. Tarnyba nuolat bendradarbiavo su kitomis institucijomis, Savivaldybės administracijos skyrių vadovais ir specialistais, teikė išvadas, pastabas ir pasiūlymus dėl Savivaldybės tarybos sprendimų, įvairių aprašų ar kitų dokumentų projektų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, visos auditų ataskaitos ir išvados dėl atliktų finansinių auditų ir patikrinimų rezultatų buvo teikiamos merui ir skelbiamos Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainėje. Taip pat, vadovaujantis įstatymu, Kontrolės komitetui buvo teikiama informacija apie Tarnybos veiklos plano vykdymą.

Tarnyba, planuodama ir vykdydama veiklą, nuolat bendrauja ir bendradarbiauja ne tik su Savivaldybės institucijomis, įstaigomis ir įmonėmis, bet ir su Lietuvos Respublikos aukščiausia audito institucija – Valstybės kontrole, Savivaldybių kontrolierių asociacija, kitų savivaldybių audito ir kontrolės tarnybomis bei kitomis institucijomis bei įstaigomis. Bendradarbiaujant dalijamasi profesine audito patirtimi, gerąja praktika, derinamos audito strategijos ir sprendžiami aktualūs viešojo sektoriaus apskaitos, lėšų bei turto valdymo bei audito klausimai.

III SKYRIUS

2020 METŲ TARNYBOS VEIKLA

■ Tarnybos veiklos organizavimas ir rezultatai

Tarnyba 2019 m. rugsėjo–spalio mėn. atliko strateginį tyrimą, kurio pagrindu buvo parengta 2020 metų veiklos įgyvendinimo programa ir Varėnos rajono savivaldybės 2019 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio audito strategija. Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetas 2019 m. lapkričio 5 d. posėdyje pritarė Tarnybos 2020 m. veiklos plano projektui. Remiantis šiuo pritarimu, Savivaldybės kontrolieriaus 2019 m. lapkričio 6 d. įsakymu patvirtintas Tarnybos 2020 metų veiklos planas. Veiklos planas buvo parengtas pagal maksimalius Tarnybos darbo resursus. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, veiklos planas buvo pateiktas Valstybės kontrolei.

Vietos savivaldos įstatyme nustatyta, kad savivaldybės kontrolierius kiekvienais metais iki liepos 15 d. reglamente nustatyta tvarka teikia Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio. Siekiant pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, atliekamas finansinis (teisėtumo) auditas. Valstybinio audito reikalavimuose nurodyta, kad finansinis auditas paprastai pradėdamas finansiniais metais ir baigiamas

kitais finansiniais metais. Tarnyba 2019 m. rugsėjo 2 d. pradėjo, o 2020 m. birželio 22 d. pabaigė Varėnos rajono savivaldybės finansinį (teisėtumo) auditą. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo parengtos 3 išvados dėl galimybės Savivaldybei pasinaudoti paskolomis.

Tarnyba 2019 m. rugsėjo 12 d. su Lietuvos Respublikos valstybės kontrole pasirašė bendradarbiavimo susitarimą. Susitarimo dalykas – tarpusavio pagalba ir profesinio bendradarbiavimo stiprinimas, šalims atliekant veiklos auditą, kurio tikslas – įvertinti, ar Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo kryptys sudaro galimybes spręsti šio turto valdymo problemas, o turtas naudojamas siekiant tenkinti visuomenės interesus. Susitarimo pagrindu Tarnyba 2019 m. rugsėjo 24 d. pradėjo, o 2020 m. kovo 6 d. pabaigė veiklos auditą.

2020 m. rugsėjo 7 d. pradėtas Savivaldybės 2020 metų konsoliduotųjų ataskaitų, biudžeto ir turto naudojimo auditas. Šį auditą numatoma pabaigti 2021 m. birželio 25 d.

Tarnyboje nuolatos vykdoma poauditinė veikla. Audituotų subjektų vadovai teikia informaciją apie auditų ir patikrinimų ataskaitose nurodytų veiklos trūkumų, pažeidimų pašalinimus ir rekomendacijų vykdymą.

■ **Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas**

Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas buvo pradėtas 2019 m. rugsėjo 2 d. ir baigtas 2020 m. birželio 22 d. Finansinio (teisėtumo) audito ataskaita 2020-07-09 Nr. AR-5(3.14) Savivaldybės tarybai pateikta 2020-07-09.

Audito tikslas – pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl:

1. biudžeto vykdymo 2019 metų ataskaitų rinkinio;
2. konsoliduotųjų finansinių 2019 metų ataskaitų rinkinio;
3. turto valdymo, naudojimo, disponavimo teisėtumo ir vidaus kontrolės sistemos.

Audito procedūros buvo atliekamos pagal atrankinio tyrimo rezultatus pasirinktuose subjektuose – Varėnos rajono savivaldybės administracijoje, Savivaldybės Ižde, Savivaldybei pavaldžiose įstaigose – Varėnos kultūros centre, Varėnos sporto centre, Varėnos „Pasakos“ lopšelyje-darželyje, Varėnos švietimo centre. Šių įstaigų vadovai atsakingi už biudžeto vykdymo ir (ar) finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir teisingą pateikimą, patikėjimo teise valdomo valstybės ir savivaldybės turto ir lėšų, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą bei naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams. Taip pat, pagrindinės audito procedūros turto srityje buvo atliktos ir viešosiose įstaigose: Varėnos ligoninėje, Varėnos pirminės sveikatos priežiūros centre.

Audito metu buvo vertinami Savivaldybės administracijos ir Savivaldybei pavaldžių subjektų Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pateikti Finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Įvertinę 2019 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis, turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, Savivaldybės administracijai ir Savivaldybei pavaldžioms įstaigoms pateikėme raštus apie atliktas audito procedūras ir išvadas.

2019 metais buvo vykdoma 10 programų, kurių finansavimui skirta 29 690,9 tūkst. Eur. Didžiausia Savivaldybės biudžeto išlaidų dalis, skirstant pagal ekonominę klasifikaciją, – 14 197,7 tūkst. Eur, arba 47 proc. visų išlaidų teko darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms. Per 2019 metus turto įsigyta už 6 471,9 tūkst. Eur, arba 21,4 proc. nuo visų išlaidų.

Finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje 2019 metų pradžioje buvo 78 392,74 tūkst. Eur, metų pabaigoje – 82 786,55 tūkst. Eur. Pagal konsoliduotosios Finansinės būklės ataskaitos duomenis ilgalaikis turtas paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną sudarė 75 883,79 tūkst. Eur (iš jų: nematerialusis turtas – 21,97 tūkst. Eur, ilgalaikis materialusis turtas – 69 163,78 tūkst. Eur, ilgalaikis finansinis turtas – 6 693,93 tūkst. Eur, mineraliniai išteklių ir kitas ilgalaikis turtas – 4,12 tūkst. Eur) biologinis turtas – 1 118,76 tūkst. Eur, trumpalaikis turtas – 5 783,99 tūkst. Eur.

Auditas atliktas siekiant užtikrinti, kad biudžeto vykdymo ir finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to fakto, kad mes netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių bei sudarytų sandorių.

Siekdami gauti įrodymus, reikalingus audito tikslams pasiekti, įvertinome Savivaldybės ir pavaldžių subjektų organizacinės struktūros ir veiklos, apskaitos sistemos bei vidaus kontrolės sistemos pokyčius. Po vertinimo buvo atrinktos įstaigos, kuriose buvo atliktos audito procedūros.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti. Varėnos rajono savivaldybės tarybai 2019 m. liepos 9 d. buvo pateiktos šios išvados:

1. Sąlyginė nuomonė dėl 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio (2020-07-09 Nr. AR-6(3.14)).

Kontrolės ir audito tarnybos nuomone, surinkti audito įrodymai buvo pakankami ir tinkami pagrįsti sąlyginę nuomonę dėl Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio. Audito metu nustatyta, kad ne visos ankstesniais metais auditų metu pateiktos rekomendacijos buvo įgyvendintos, todėl tai turėjo įtakos ir 2019 m. Finansinės būklės ataskaitos (ilgalaikio materialiojo turto, finansavimo sumų ir grynojo turto straipsniai), Veiklos rezultatų ataskaitos (pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų straipsniai) duomenų teisingumui, įskaitant sumas, kurių teisingumo negalime patvirtinti. Tai yra:

1. Savivaldybės administracijos apskaitoje trečdalis (39,4 proc.) vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitoma simboline nuo 0,29 Eur iki 1 Eur verte, o tai turėjo įtakos Finansinės būklės ataskaitos straipsnio „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ likučiui, todėl negalėjome patvirtinti 24 065,61 tūkst. Eur tikrumo ir teisingumo.

2. Nekilnojamojo turto registre neįregistruota apie 90 proc. kelių ir gatvių.

3. Kilnojamosios kultūros vertybės (3 560 vnt.) nepradėtos vertinti tikrąja verte, todėl negalėjome patvirtinti 2,83 tūkst. Eur likučio tikrumo ir teisingumo.

4. Finansinės būklės ataskaitoje 237,6 tūkst. Eur padidintas ilgalaikis materialusis turtas, nes nepaskaičiuotas turto nuvertėjimas. Ši klaida turėjo įtakos ir Veiklos rezultatų ataskaitos (Pagrindinės veiklos pajamų, Pagrindinės veiklos sąnaudų ir Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas straipsniai) teisingumui.

2. Besąlyginė nuomonė dėl 2019 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio (2020-07-09 Nr. AR-7(3.14)).

Kontrolės ir audito tarnybos nuomone, Varėnos rajono savivaldybės 2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

3. Besąlyginė nuomonė dėl biudžeto lėšų ir turto naudojimo (2019-07-09 Nr. AR-7(3.14)).

Kontrolės ir audito tarnybos nuomone, Varėnos rajono savivaldybės subjektų grupė visais reikšmingais atžvilgiais 2019 metais Savivaldybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo nustatytiems tikslams.

Varėnos rajono savivaldybės taryba, remdamasi minėtomis išvadomis, 2020 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu Nr. T-IX-380 patvirtino Varėnos rajono savivaldybės 2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį ir Varėnos rajono savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

■ Veiklos auditas

Valstybės kontrolė ir Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba 2019 m. rugsėjo 12 d. pasirašė Bendradarbiavimo susitarimą Nr. BS-45 (toliau – Susitarimas). Šio Susitarimo dalykas – tarpusavio pagalba ir profesinio bendradarbiavimo stiprinimas, šalims atliekant veiklos auditą, kurio tikslas – įvertinti, ar Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo kryptys sudaro galimybes spręsti šio turto valdymo problemas, o turtas naudojamas siekiant tenkinti visuomenės interesus.

Susitarimo pagrindu 2019 m. rugsėjo 24 d. buvo pradėtas, o 2020 m. kovo 6 d. baigtas veiklos auditas, kurio tikslas buvo įvertinti, ar Varėnos rajono savivaldybės nekilnojamas turtas valdomas efektyviai. Audito ataskaita paskelbta Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainėje www.varena.lt.

■ Išvados dėl galimybės Savivaldybei imti paskolas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Vyriausybės nutarimu patvirtintomis Savivaldybių skolinimosi taisyklėmis, savivaldybė, turėdama kontrolieriaus išvadą, Savivaldybės tarybos sprendimu, gali imti ilgalaikes ir trumpalaikes paskolas iš vidaus ir užsienio kreditorių. Savivaldybės tarybai 2020 m. buvo pateiktos 2 Išvados dėl galimybės Savivaldybei imti ilgalaikes paskolas (2020-02-11 Nr.AR-1(3.14), 2020-07-07 Nr.AR-4(3.14)) ir 1 Išvada dėl galimybės imti trumpalaikę paskolą iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (2020-04-22 Nr.AR-3(3.14)).

IV SKYRIUS TARNYBOS VEIKSMINGUMAS

Tarnybos veiklos veiksmingumą parodo darbo apimtis ir teigiamas rezultatų poveikis, atlikto audito ir kitų užduočių nustatytų tikslų pasiekimas, audituotų asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų didesnis informatyvumas, vidaus kontrolės ir finansų valdymo reikšmės supratimas, tikslingas lėšų ir turto panaudojimas. Audito veiksmingumas pasireiškia ir tuo, kad apie audito metu nustatytas klaidas, netikslumus ir kitus trūkumus informuotas audituojamas subjektas juos ištaiso ir ataskaitose išvengia esminių iškraipymų.

Tarnyba, įgyvendinama prevencines priemones ir siekdama, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų nustatyti trūkumai, Savivaldybės administracijai ir kitiems asignavimų valdytojams vertindama ataskaitas teikė rekomendacijas, užtikrinančias Savivaldybės turto ir lėšų efektyvų, taupų ir rezultatų panaudojimą, vidaus kontrolės sistemos veikimą. Dauguma rekomendacijų buvo įvykdytos ir priimtos priemonės dėl jų įvykdymo dar vykstant auditui. Kai kurių rekomendacijų įvykdymas padėjo ištaisyti finansinių ataskaitų klaidas, tai turėjo įtakos ir konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio tikslumui. Tarnybos teiktų rekomendacijų įgyvendinimas stebimas ir vertinamas atliekant audito planavimo ir kitas užduotis.

Tarnyba, vykdydama jos nuostatuose nustatytus uždavinius, ir toliau sieks, kad audituoti (tikrinti) viešojo sektoriaus subjektai įgyvendintų Tarnybos teikiamas rekomendacijas, dar efektyviau šalintų veiklos trūkumus.

V SKYRIUS RYŠIAI SU VISUOMENE

Informacija apie atliktus auditus ir patikrinimus yra vieša. Nuo 2007 m. auditų ir patikrinimų ataskaitos bei išvados skelbiamos Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainėje www.varena.lt.

Tarnybos veiklos ataskaita Savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka ir terminais teikiama Savivaldybės tarybai. Po Savivaldybės tarybos pritarimo ataskaita skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje ir vietinėje spaudoje.